

RAUTAVAARA

PARAS LUONNOSTAAN

HANKINTAOHJE

Kunnanhallitus 7.6.2021

Johdanto hankintaohjeeseen

Rautavaaran kunnan hankintaohje on ohjeistus kunnassa tehtäville julkisille hankinnoille. Hankintaohje keskittyy erityisesti pienhankintoihin ja niiden hankintaprosessiin, sillä kansalliset kynnysarvot ja EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa sovelletaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (29.12.2016/1397) (myöh. hankintalaki).

Julkisella hankinnalla tarkoitetaan tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankkeita, joita julkiset tahot (esim. kunnat) hankkivat oman organisaationsa ulkopuolelta. Julkiset hankinnat tulee tehdä hankintalainsäädännön määrittämien menettelytapojen mukaisesti.

Hankinnat tulee pääsääntöisesti kilpailuttaa. Kilpailuttaminen tulee tehdä avoimesti ja tarjoajia on kohdeltava syrjimättömästi ja tasapuolisesti. Kilpailuttamismenetelmäksi tulee valita hankinnan luonteeseen soveltuva ja hankintalainsäädäntöä noudattava menettelytapa. Hankintalainsäädännön merkitys korostuu kansalliset kynnysarvot ylittävissä ja EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa. Pienhankinnoissa eli kansalliset kynnysarvot alittavissa hankinnoissa tulee noudattaa tätä Rautavaaran kunnan (hankintayksikön) omaa hankintaohjetta.

Kunnan tavoitteena on olla vastuullinen, tehokas ja tasapuolisesti kaikkia kohteleva hankintayksikkö. Lisäksi tavoitteena on, että myös paikalliset yritykset pystyvät jättämään tarjouksia kunnan hankintoihin.

Kunnan hankintaohjeita sovelletaan kaikkiin palvelualueisiin ja konserniyhtiöihin. Käytännössä ohjeiden merkitys korostuu kansalliset kynnysarvot alittavien hankintojen kohdalla (pienhankinnat) ja ostoissa tai suoraan hankinnassa. Ostolla tarkoitetaan pienhankintaa, joka jää alle kunnan oman hankintaohjeen kilpailutusrajan 5 000 euroa. Hankintaohjeessa annetaan toimintaohjeita myös kansalliset kynnysarvot ylittäviin hankintoihin, joiden kohdalla on lisäksi otettava huomioon hankintalain ja -asetuksen yksityiskohtaiset velvoitteet.

Periaatteessa kunnan tai kuntakonsernin sisäisissä hankinnoissa ei ole kilpailuttamisvelvollisuutta, mutta käytännössä tämä koskee kunnan puolelta myydyistä palveluista ainoastaan tukipalveluita. Hankinnan säilyminen kuntakonsernin sisäisenä sidosyksikköhankintana arvioidaan hankintalain 15 §:n ja oikeuskäytännön perusteella.

Hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi julkisuuslain mukaisesti hankinnan arvosta riippumatta, lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuustietoja. Kokonaishintaa koskeva tieto on julkinen.

Hankinnan valmistelu

Hankintaa ryhdytään valmistelemaan, kun hankinnan tarve havaitaan eikä käytettävissä ole valmista hankintasopimusta, jonka puitteissa hankeen voisi toteuttaa. Kilpailutus päätös tehdään niin, että hankintaan jää riittävästi aikaa ja tarvittaessa hankinnasta konsultoidaan muiden palvelualueiden hankinnoista vastaavia/johtoryhmää.

Julkiset hankinnat on tehtävä ammattitaidolla, osaavasti ja taloudellisesti harkitusti. Tämä edellyttää, että hankinnat tehdään suunnitelmallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Hankintaan tulee varata riittävästi resursseja ja aikaa ja se edellyttää hankintayksiköltä hankinnan kohteen tuntemusta.

Onnistuneen hankinnan valmisteluun kuuluu myös asianmukainen viestintä aiotusta hankinnasta mahdollisille tarjoajille. Avoin ja syrjimätön toiminta lisää toimittajien kiinnostusta toimia julkisilla markkinoilla ja vaikuttaa myönteisesti tarjonnan kehitykseen. Tiedottamisella ja viestinnällä hankinnan menettelytavoista ja suunnittelusta hankinnasta poistetaan epäluuloja ja kasvatetaan luottamusta eri toimijoiden välillä.

Hankintaryhmät kokonaisarvon perusteella

Hankinnat jakaantuvat hankinnan oletetun kokonaisarvon perusteella kolmeen ryhmään:

- hankintalaissa tarkoitettujen kansallisten kynnyсарvojen alittaviin (ns. pienhankinnat),
- kansalliset kynnyсарvot ylittäviin ja
- EU-kynnyсарvot ylittäviin hankintoihin.

Selvitettäessä sitä, mihin yllä olevista ryhmistä hankinta kuuluu, määritellään hankinnan ennakoitu arvo. Hankinnan ennakoitu arvo tarkoittaa suurinta hankinnasta mahdollisesti maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa hankintamenettelyn alkamisajankohtana. Hankintasopimuksen arvoa laskettaessa lasketaan mukaan hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidennysehdot sekä pyydettyä tarjousta jatkuvalla toiminnalla arvioidaan sopimuksen arvo neljän vuoden ajalta. Myös leasing-sopimuksen arvo lasketaan vastaavasti. Hankintoja ei saa pilkkoa pienempiin eriin hankintalain kiertämiseksi.

Kansalliset kynnyсарvot (ilman arvonlisäveroa) 1.1.2020 alkaen

Hankintalain 25 §

Hankinnan laji	Euroa
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	60 000
Rakennusurakat	1 50 000
Sosiaali- ja terveyspalvelut (Liite E kohdat 1-4)	400 000
Muut erityiset palvelut (Liite E kohdat 5-15)	300 000
Käyttöoikeussopimukset	500 000

EU-kynnyсарvot (ilman arvonlisäveroa) 1.1.2020 alkaen

Muut hankintayksiköt (mm. kunnat)

Hankintalain 26 §

Hankinnan laji	Euroa
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	214 000
Rakennusurakat	5 350 000

Erityisalot

Erityisalojen hankintalain 13 §

Hankinnan laji	Euroa
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	428 000
Sosiaali- ja terveyspalvelut ja muut erityiset palvelut (Liite C)	1 000 000
Rakennusurakat	5 350 000
Käyttöoikeussopimukset	5 350 000

Hankintaperiaatteet kaikissa hankintaryhmissä

Hankinnat on suoritettava taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Hankinnoissa on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet (hankintalaki 2 §). Tarjouksista tulee hyväksyä se, joka on kokonaistaloudellisesti edullisin tai hinnaltaan halvin sen mukaan kuin tarjouspyynnössä on esitetty. Pisteytysjärjestelmä on esitettävä tarjouspyynnössä.

Hankinnan laajuus ja laatuvaatimukset tulee määrittää ennen hankintaprosessin käynnistämistä. Päätös oman työn ja kilpailuttamisen välillä on tehtävä ennen hankintaprosessin aloittamista. Aloitetun hankinnan keskeyttäminen vaatii todellisen ja perustellun syyn. Kilpailuttaminen markkinatilanteen kartoittamiseksi on kiellettyä.

Hankinnoissa on noudatettava hankinnan suuruudesta riippumatta avoimuuden, tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Tarjoajaehdokkaita ja tarjouksentekijöitä on kohdeltava sekä saatuja tarjouksia käsiteltävä näiden periaatteiden ja hyvän hallintotavan mukaisesti hankintaprosessin eri vaiheissa.

Hankinnan valmistelussa, tarjouspyynnön laatimisessa, hankinnasta päätettäessä tai täytäntöönpanossa ei saa olla osallisena esteellisiä viranhaltijoita tai luottamushenkilöitä hallintolain 27-29 § mukaisesti.

Hankinnan perusedellytys on, että hankintayksikössä on tavaran tai palvelun todellinen tarve, ja että hankintaan on olemassa määrärahat. Kunnassa pyritään tekemään yksikkörajat ylittäviä hankintasuunnitelmia, jotta voitaisiin hankkia mahdollisimman tehokkaasti ja edullisesti samaa tuoteryhmää koskevat vuoden aikana toistuvat hankinnat. Hankinnoissa hyödynnetään kunnan tai hankintapalveluyrityksen toimesta tehtyjä puitesopimuksia.

Paikallisuuden huomioiminen

Rautavaaralaisia, seutukuntalaisia tai muutoin lähialueeksi tulkittavia hankintoja tehdään mahdollisuuksien mukaan, mikäli tarjontaa on ja hankinnasta ei muodostu hankintalain vastainen tai kilpailua rajoittava. Hankinta ei saa myöskään vaikeuttaa hankintojen suorittamista oleellisesti.

Paikallisia yrityksiä voidaan saada paremmin mukaan tarjouskilpailuihin:

- paikallisten tarjoajien kartoittamisella ennen tarjouspyynnön tekoa
- arvioimalla hankinnan paikalliset yritysvaikutukset
- vuoropuhelulla ennen varsinaista tarjouspyynnön tekemistä; tietopyyntö, tarjouspyyntöjen kommentointi, infotilaisuudet, joilla taataan tarjouspyyntöjen toimivuus (ehdot, määrittelyt, kohteet)
- hankinnoista tiedottamalla; kunnan verkkosivut, ilmoitukset, sosiaalinen media
- vuoropuhelu kilpailutusprosessin jälkeen
- kilpailutusprosessin yhteinen kehittäminen
- tekemällä tarjouskilpailusta hallinnollisesti keveämpiä (vähennetään paperityötä, esim. todistukset vain voittajilta)
- antamalla riittävän pitkät tarjousajat
- jakamalla hankintoja osiin, mikäli se ei aiheuta hankintaprosessissa merkittävää lisätyötä suhteessa alueella tuleviin yrityshyötyihin. Huom. hankintaa ei saa kuitenkaan pilkkoa hankintalain vastaisesti
- asettamalla hankinnalle lain henkeen sopivia laatukriteerejä muistaen, että menettelystä ei saa muodostua syrjivä, kilpailua rajoittava ja täten hankintalain vastainen

Hankinnat hankkeille ja projekteille

Kunnan hanketoiminnassa tulee noudattaa rahoittajan mahdollisesti antamaa ohjeistusta hankkeiden hankinnoille muiden voimassa olevien ohjeiden, sääntöjen ja lainsäädännön lisäksi. Myös hankkeeseen osallistumisesta tulee aina tehdä päätös. Hankehakemukset ja rahoitus selvitykset allekirjoittaa henkilö, jolla on hallintosäännön mukainen nimenkirjoitusoikeus.

Investointihankinnat

Investointimenoiksi kirjataan yli tilikauden vaikuttavat hyödykkeet, joiden hankintameno on 10 000 euroa tai sitä suurempi. Investointimenoiksi kirjataan myös hyödykkeet, joiden erillinen hankintameno on alle 10 000 euroa, mutta jotka ovat osa hyödykeryhmää, jonka yhteisarvo ylittää aktivointirajan esim. ensikertainen kalustaminen. Aktivointirajaa 10 000 euroa tarkasteltaessa hintaan sisältyy arvonalisävero ja rahoitusosuudet/avustukset. Alle 10 000 euron hankinnat kirjataan käyttötalospuolelle, jonne niille tulee varata määräraha.

Investointikohteille osoitetaan kaikki investoinnista aiheutuneet todelliset kulut sisältäen työpalkat, asennukset ja rahdit. Koulutusmenoja ei saa sisällyttää investointimenoihin. Investoinneille ei osoiteta

sisäisiä laskuja, vaan kulut kohdistetaan suoraan investointikohteelle jo hankintavaiheessa tai vaihtoehtoisesti suoritetaan menojen oikaisu.

Kukin investoinneista vastuussa oleva vastuuhenkilö ilmoittaa kirjanpitäjälle välittömästi hyödykkeen käyttöönotosta, koska poistosuunnitelman mukaiset poistot aloitetaan käyttöönottohetkeä seuraavan kuukauden alusta. Ennen poistojen aloittamista on kaikki hankkeen kustannukset oltava kirjanpidossa. Keskeneneräisistä hankkeista ei tehdä poistoja.

Pienhankintojen hankintamenettely ja osto tai suoramarkkinointi

Pienhankinnat kilpailutetaan tämän hankintaohjeen mukaisesti. Kunnan oma kynnysraja pienhankinnan kilpailuttamiselle on 5 000 euroa. Alle 5 000 euron pienhankinnasta käytetään nimitystä osto, ja ostot voidaan tehdä ilman kilpailutusta. Myös ostojen tekeminen on ohjeistettu tässä hankintaohjeessa.

Jos ei ole olemassa kilpailutettua hankinta- tai puitesopimusta, jota voidaan käyttää hankinnan toteuttamiseen ja hankinnan arvo on 5 000 euroa tai yli, tulee **pienhankinta** kilpailuttaa seuraavin periaattein. Markkinatarjontaa ja hintatasoa tulee selvittää esim. internetin välityksellä tai tehdä alustavia tuote- ja hintatiedusteluja sähköpostitse mahdollisilta tarjoajilta. Kun hankintaan liittyy on olemassa riittävä tieto markkinoista, kilpailutuksen ja toimittajavalinnan voi toteuttaa usealla eri tavalla, esimerkiksi:

1. Pyydä vähintään kolmelta eri toimittajalta tarjous sisältäen tuote-, hinta- ja saatavuustietoja esim. sähköpostilla (suositeltavin koska dokumentoituu) tai puhelimitse **TAI**
2. Julkaise hankinnasta hankintailmoitus kunnan verkkosivuilla ilmoittaen, että hankinta on alle kansallisen kynnysarvon ja liitä hankintailmoitukseen tarjouspyyntö. Tämän lisäksi voit myös lähettää tarjouspyynnön soveliaiksi katsomilleen toimittajille **TAI**
3. Jos pienhankinta on tavanomista monimutkaisempi tai työlämpi kilpailuttaa, voidaan myös pienhankintoihin käyttää ulkopuolista asiantuntijaa hankinnan kilpailuttamiseen (esim. vakuutuksiin vakuutusmeklaria)

Tarjouspyynnössä tai hintatiedustelussa tarjoajia pyydetään ilmoittamaan kaikki ne tiedot, joilla on merkitystä hankinnassa. Tarjoajalle voidaan tarvittaessa asettaa soveltuvuus- tai laatuvaatimuksia, kuten esimerkiksi kokemusta aiemmista vastaavista hankinnoista koskevia vaatimuksia.

Halutun laadun voi huomioida monella eri tavalla:

- jos tarjoajalle asetettu laatuvaatimus ei täyty, tarjoaja voidaan sulkea pois kilpailusta
- jos hankinnan kohteelle määritellyt laatuvaatimus ei täyty, tarjous hylätään
- tarjouksia voi vertailla halutuilla laatuvaatimuksilla, mitä laadukkaampi tuote sitä enemmän pisteitä

Ennalta määritellyn laatuvaatimuksen täyttävistä tulisi valita halvin vaihtoehto. Hankinnan hinnalle ja laadulle voidaan kilpailutuskriteereissä määrittää myös painoarvo (%).

Tarjoukset tulee pyytää jättämään sovitussa määräajassa. Tarjousaikaa tulee pyrkiä antamaan riittävästi mutta tarjousaikaa voi jatkaa, jos määräaikaan mennessä ei ole saatu vähintään kolmelta tarjoajalta vastausta.

Rautavaaran kunnassa pienhankinta ilman kilpailutusta eli **osto tai suoramarkkinointi** voidaan suorittaa, mikäli tavaran tai palvelun ennakoitu arvonnäköalaton arvo jää alle 5 000 euron ja joku seuraavista suoramarkkinointia puoltavista kriteereistä täyttyy:

- hankinnalla on hankintayksiköstä riippumaton ennalta arvaamaton kiire
- tarjouskilpailun kustannukset ylittävät kilpailuttamisesta saatavan hyödyn
- hankinnasta on kilpailutettu puite- tai hankintasopimus
- vastaavaa tuotetta on hankittu lähiaikoina ja hintataso on selvillä

- hankinta on ns. lisätilaus; tekniset hankinnat (yhteensopivuus), aiemmin kilpailutettujen rakennusurakoiden/palveluiden optiolla tehtävät hankinnat
- muita kysymyksen tulevia toimittajia ei ole tiedossa

Myös alle 5 000 euron ostot suositellaan kilpailutettavan jos mahdollista.

Rautavaaran kunta on osakkaana hankintapalveluja tuottavissa Sansiassa, Hanselissa ja KuntaProssa. Osakkuuden ja yhteistyön tarkoituksena on, että sen osapuolet toteuttavat hankintayhteistyötä saadakseen taloudellista etua edullisimpien hankintahintojen ja -ehtojen muodossa sekä päällekkäisen työn vähentymisen ja asiantuntemuksen lisääntymisen kautta. Kunta voi liittyä yritysten valmiiksi kilpailuttamiin puite- tai hankintasopimuksiin, ja hankinnassa on käytettävä Sansian, Hanselin tai KuntaPron kilpailuttamaa valmista puite- tai hankintasopimusta mikäli sellainen on tarjolla.

Mikäli vastuualueella on tarve säännöllisesti suorittaa pienhankintoja tai tehdä mm. nettiostoksia, tulee nämä hankinnat ensisijaisesti suorittaa käyttäen kunnan luotto- tai S-Business-maksukortteja. Ns. ostolupamenettelyä, jossa jokaisesta pienostoksesta tulee erillinen lasku, sekä menettelyä, jossa työntekijä maksaa oston ensin omilla varoillaan ja osto korvataan maksuosoituksella työntekijälle, tulee välttää.

Kansalliset kynnysarvot ylittävien ja EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen hankintamenettely

Hankintailmoitus laaditaan sähköisesti käyttäen HILMA:ssa julkaistua hankintailmoituspohjaa. Kansallinen hankintailmoitus on julkaistava osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi. Sen jälkeen hankintailmoitus julkaistaan myös Rautavaaran kunnan verkkosivuilla. Hankintayksikön tulee kuvata hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä hankinnassa käytettävä hankintamenettely. Koska Rautavaaran kunta on osakkaana hankintapalveluja tuottavissa Sansiassa, Hanselissa ja KuntaProssa, voidaan myös kyseisiä hankintapalveluyrityksiä (tai muuta ulkopuolista asiantuntijaa) käyttää yksittäisen suuren hankinnan kilpailuttamiseen.

1. Avoin menettely:

Avoimessa menettelyssä hankintayksikkö julkaisee hankintailmoituksen ja asettaa samalla sähköisesti ja avoimesti kaikkien saataville tarjouspyynnön, joiden perusteella halukkaat toimittajat voivat tehdä tarjouksen. Hankintailmoituksen julkaisemisen ja tarjouspyynnön saataville asettamisen jälkeen hankintayksikkö voi myös lähettää tarjouspyynnön soveliaiksi katsomilleen toimittajille.

2. Rajoitettu menettely:

Rajoitetussa menettelyssä hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Ainoastaan hankintayksikön valitsemat ehdokkaat voivat tehdä tarjouksen. Tästä huolimatta rajoitettua menettelyä koskevat tarjouspyyntöasiakirjat tulee asettaa sähköisesti ja avoimesti kaikkien saataville jo hankintailmoituksen julkaisemispäivänä.

Rajoitetussa menettelyssä hankintayksikkö voi ennalta rajata niiden ehdokkaiden määrää, joilta pyydetään tarjous. Tarjoajiksi kutsuttavien ehdokkaiden vähimmäismäärä sekä tarvittaessa enimmäismäärä on ilmoitettava hankintailmoituksessa.

Tarjoajiksi hyväksyttävät ehdokkaat on valittava noudattamalla hankintailmoituksessa esitettyjä soveltuvuuden vähimmäisvaatimuksia sekä soveltuvuuden arviointiperusteita. Hankintayksikkö voi vertailla ehdokkaita esimerkiksi ehdokkaiden referenssien, taloudellisen tilanteen taikka henkilöstön pätevyyden perusteella.

Ehdokkaita on kutsuttava menettelyyn hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä todellisen kilpailun varmistamiseksi. Rajoitetussa menettelyssä ehdokkaita on kutsuttava vähintään viisi (5), jollei soveltuvia ehdokkaita ole vähemmän. Jos soveltuvia ehdokkaita on vähemmän kuin viisi, hankintayksikkö voi jatkaa menettelyä pyytämällä kaikki soveltuvuusvaatimukset täyttävät ehdokkaat esittämään tarjouksen.

Hankintayksikkö ei saa ottaa menettelyyn ehdokkaita, jotka eivät ole toimittaneet osallistumishakemusta tai jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vaatimuksia.

Rajoitetussa menettelyssä hankintayksikön on kutsuttava yhtäaikaisesti ja kirjallisesti valitut ehdokkaat jättämään tarjouksensa. Ehdokkaille osoitettu kutsu ei sisällä tarjousten tekemistä varten tarvittavia tietoja, vaan ainoastaan yksilöidyn kutsun jättää tarjous. Kaikki muu tarvittava tieto kuten hankinnan kohteen kuvaus ja vertailuperusteet tulee asettaa saataville tarjouspyynnössä ja tämän liitteissä.

3. Neuvottelumenettely

Neuvottelumenettelyssä hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Sen jälkeen hankintayksikkö neuvottelee hankintasopimuksen ehdoista valitsemiensa toimittajien kanssa.

Neuvottelumenettelyn käyttö edellyttää aina hankintalaissa olevaa perustetta sen käytölle. Perusteluvelvollisuus edellytysten täyttymisestä on hankintayksiköllä.

Hankintayksikkö voi valita neuvottelumenettelyn, jos joku seuraavista edellytyksistä täyttyy:

1. Hankintayksikön tarpeita ei voida täyttää olemassa olevia ratkaisuja mukauttamatta
2. Hankintaan kuuluu suunnittelua tai innovatiivisia ratkaisuja
3. Hankinnan luonteeseen, monimutkaisuuteen tai oikeudelliseen ja rahoituksen muotoon liittyvistä erityisistä syistä tai niihin liittyvien riskien vuoksi ei voida tehdä hankintasopimusta ilman edeltäviä neuvotteluita
4. Hankinnan kohteen kuvausta ei voida laatia riittävän tarkasti viittaamalla standardiin, eurooppalaiseen tekniseen arviointiin, yhteiseen tekniseen eritelmään tai tekniseen viitteeseen
5. Edeltävässä avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä on saatu vain tarjouksia, jotka eivät vastaa tarjouspyyntöä, tai jos tarjouksia ei voida hyväksyä

4. Kilpailullinen neuvottelumenettely

Kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Sen jälkeen hankintayksikkö neuvottelee menettelyyn hyväksytyjen ehdokkaiden kanssa kartoittaakseen ja määritelläkseen keinot, joilla sen tarpeet voidaan parhaiten täyttää.

Kilpailullisen neuvottelumenettelyn käyttö edellyttää aina hankintalaissa olevaa perustetta sen käytölle. Perusteluvelvollisuus edellytysten täyttymisestä on hankintayksiköllä.

Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena tulee käyttää parasta hinta-laatusuhdetta.

Hankintayksikkö voi valita kilpailullisen neuvottelumenettelyn, jos joku seuraavista edellytyksistä täyttyy:

1. Hankintayksikön tarpeita ei voida täyttää olemassa olevia ratkaisuja mukauttamatta
2. Hankintaan kuuluu suunnittelua tai innovatiivisia ratkaisuja
3. Hankinnan luonteeseen, monimutkaisuuteen tai oikeudelliseen ja rahoituksen muotoon liittyvistä erityisistä syistä tai niihin liittyvien riskien vuoksi ei voida tehdä hankintasopimusta ilman edeltäviä neuvotteluita

4. Hankinnan kohteen kuvausta ei voida laatia riittävän tarkasti viittaamalla standardiin, eurooppalaiseen tekniseen arviointiin, yhteiseen tekniseen eritelmään tai tekniseen viitteeseen

5. Suorahankinta

Pääsääntönä hankintalaissa on kaikkien julkisten hankintojen kilpailuttaminen. Suorahankinta on poikkeus tästä pääsäännöstä. Syy suorahankinnan käyttämiseen on aina todettava ennalta, ja se on perusteltava hankintapäätöksessä tai siihen liittyvässä muussa asiakirjassa.

Suorahankinnassa hankintayksikkö julkaisematta hankintailmoitusta valitsee yhden tai usean toimittajan, joiden kanssa neuvottelee sopimuksen ehtoista. Hankintayksikkö tekee siis hankinnan järjestämättä tarjouskilpailua.

Suorahankinta on kuitenkin erotettava tilauksista, jotka tehdään kilpailutettujen puitesopimusten ja -järjestelyjen perusteella.

Hankintayksikkö voi valita menettelytavaksi suorahankinnan, jos hankintalaissa säädetyt edellytykset täyttyvät:

1. Ei ole saatu osallistumishakemuksia tai tarjouksia
2. Vain yksi toimittaja teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä
3. Taideteoksen tai taiteellisen esityksen hankkiminen
4. Äärimmäinen kiire
5. Tutkimus, tuotekehittäminen tai tieteellinen tarkoitus
6. Perushyödykemarkkinoilla noteeratut tuotteet
7. Realisointitilanteet
8. Hankinta suunnittelukilpailun voittajalta

Toimivalta ja hankintapäätös

Hankinnoista on tehtävä aina asianomaisen viranomaisen päätös hallintosäännön ja talousarviossa annettujen toimivaltuuksien puitteissa. Rahamääräinen toimivalta on määritelty vuosittain talousarvion yhteydessä.

Tavanomaiseen työhön kuuluvista hankinnoista ei tehdä erillistä viranhaltijapäätöstä. Tavanomaisiksi hankinnoiksi katsotaan alle 1 000 euron hankinnat tai olemassa olevan puite- tai hankintasopimuksen sisällä tavanomaisen tavaran tai palvelun hankkiminen alle 5 000 euron hankinnoissa tai jo olemassa olevien ohjelmistojen vaadittavat päivitykset alle 5 000 euron hankinnoissa.

Hankintapäätöksestä (myös pienhankinnat) tai sen liitteestä on käytävä ilmi alla olevat tiedot sekä päätökseen olennaisesti vaikuttaneet seikat

- voittaneen tarjoajan nimi
- ehdokkaan tai tarjoajan tai tarjouksen poissulkemisen perusteet
- keskeiset perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty
- tiedot vertailuperusteiden soveltamisesta sellaisella tarkkuudella, että tarjoajille käy ilmi oma sijoittuminen suhteessa tarjoajiin
- hankintalain nojalla tehtyihin hankintapäätökseen on liitettävä
 - valitusosoitus eli ohjeet muutoksenhakua varten markkinaoikeudelle
 - hankintaoikaisuohje eli ohjeet hankintaoikaisua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemisestä hankintayksikölle
- pienhankintapäätökseen on liitettävä
 - kuntalain mukainen oikaisuvaatimusohje
 - hankintaoikaisuohje eli ohjeet hankintaoikaisua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemisestä hankintayksikölle

- päätös perusteluineen ja muutoksenhakuohjeineen on annettava tiedoksi niille, joita asia koskee, eli myös kaikille tarjouksen jättäneille